

КИРИЛЮК А. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права,
кандидат юридичних наук, доцент

ВЕБ-САЙТ ЯК ОБ'ЄКТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Найбільш актуальним в останні роки є такий об'єкт авторського права як веб-сайт (інтернет-сайт). Веб-сайт є новітнім об'єктом не тільки в юридичному розумінні, а й у загальнотеоретичному, адже відкритий доступ до першого публічного веб-сайту датується 30 квітня 1993 року (хоча в літературі справедливо зазначається, що ще в 1945 році Ванневар Буш (Vannevar Bush) запропонував ідеї індексації накопиченої людством інформації для її швидкого пошуку. Закріплення відповідних положень щодо правової регламентації веб-сайту тільки починають формуватись у юридичній доктрині, практиці та законодавстві.

Л. В. Калашнікова характеризує веб-сайт як інтерактивний канал формування, реалізації й трансляції інформаційного потенціалу певного об'єкту. На думку автора інтернет-сайт може бути охарактеризований як один із найстабільніших елементів віртуального середовища, якому властива відносна тривалість в інтернет-просторі [1, с. 14].

Веб-сайт Л. В. Бородаєвим розглядається як основний модуль інформаційного середовища Інтернет. Автор підходить до веб-сайту як до технологічного та як соціального явища. Зокрема, Л. В. Бородай вважає, що веб-сайт, який складається з веб-сторінок, є головною складовою інформаційної структури Інтернету. У той час сам Інтернет є інформаційним простором з навігаційною системою, де користувач пересувається за допомогою активізації гіперпосилань [2, с. 9].

М. В. Гура відмічає, що під «інтернет-сайтом», «сайтом», «веб-сайтом» слід розуміти місце у Всесвітній павутині, де можна знайти будь-яку інформацію. В залежності від контексту термін «сайт» відноситься або до набору сторінок, об'єднаних тематично, належаних одному авторові, організації або користувачу, або до комп'ютера, на якому зберігається певна інформація та до якого відкритий доступ через Інтернет [3, с. 10].

Є. С. Басманова відмічає, що інтернет-сайт — це сукупність статичних або динамічних текстових, графічних та інших електронних файлів, які технічно об'єднані за допомогою технології гіпертексту і мають унікальні адреси в єдиній системі адресації в мережі Інтернет [4, с. 123].

На жаль, в Україні на законодавчому рівні поняття веб-сайту не закріплено.

Частина 1 статті 433 Цивільного кодексу України визначає, що об'єктами авторського права є твори. У наведеному в даній статті приблизному переліку найменувань (видів) творів не вказуються поняття

«веб-сайт», «веб-сторінка», «веб-портал», проте в пункті 4 частини 1 статті 433 вказується, що авторським правом захищаються і інші твори.

Закон України «Про авторське право і суміжні права» теж не містить визначення зазначених у вашому запитанні понять, але залишає перелік творів не вичерпним.

Відповідно до частини 2 статті 433 Цивільного кодексу твори є об'єктами авторського права незалежно від їх завершеності (тобто макет, проект сайту як незавершений твір також буде об'єктом авторського права), призначення, цінності тощо, а також способу чи форми їх вираження.

Пункт 15 частини 1 статті 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права» відносить до об'єктів авторського права збірки творів, збірки звичайних даних, інші складені твори за умови, що вони є результатом творчої праці за добром, координацією або упорядкуванням змісту без порушення авторських прав на твори, що входять до них як складові частини. Складовими веб-сайту можуть бути, наприклад, музичні, літературні, фотографічні, дизайнерські та інші твори. В такому випадку веб-сайт можна визначити як окремий складений твір. У будь-якому випадку твори, які є складовими частинами веб-сайту, є окремими об'єктами авторського права.

Легальна дефініція даного поняття існує на підзаконному рівні, а саме в наказі Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25 листопада 2002 року № 327/225 «Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади» під веб-сайтом розуміється сукупність програмних та апаратних засобів з унікальною адресою у мережі Інтернет разом з інформаційними ресурсами, що перебувають у розпорядженні певного суб'єкта і забезпечують доступ юридичних та фізичних осіб до цих інформаційних ресурсів та інші інформаційні послуги через мережу Інтернет. В цьому нормативному акті також виділяється поняття «веб-портал» — це веб-сайт, організований як системне багаторівневе об'єднання різних ресурсів та сервісів для забезпечення максимальної можливості доступу до інформації та послуг.

В Листі державного департаменту інтелектуальної власності (Державна служба інтелектуальної власності) «Про веб-сайт як об'єкт авторського права» від 22.01.2007 N 16–14/231 вказано, що відсутність у законодавстві про авторське право визначення відповідних понять не може бути перешкодою у правовій охороні «веб-сайту», «веб-сторінки», «веб-порталу» як об'єктів авторського права, якщо вони є творами, тобто, результатами творчої діяльності людини.

Таким чином, захист авторського права в мережі Інтернет багато в чому залежить від врегулювання проблеми належної охорони веб-сайту

як об'єкту авторського права в мережі. На сьогодні доцільно внести зміни в чинний ЦК та закон України «Про авторське право та суміжні права» з метою унормування цього питання.

Список використаних джерел

1. Калашнікова Л. В. Інтернет-сайти вищих навчальних закладів як інноваційні канали комунікації в умовах формування інформаційного суспільства в Україні: Автореф. дис... канд. соціол. наук: 22.00.04 / Л. В. Калашнікова ; Нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2005. – 20 с.
2. Бородаєв Д. В. Веб-сайт як об'єкт графічного дизайну: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 05.01.03 / Д. В. Бородаєв ; Харк. держ. акад. дизайну і мистецтв. – Х., 2004. – 20 с.
3. Гура М. В. Цивільно-правова охорона Інтернет-сайту в Україні: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / М. В. Гура ; НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2006. – 20 с.
4. Басманова Е. С. Гражданско-правовое регулирование «сложных объектов» (на примере Интернет-сайта) / Е. С. Басманова // Вестник Академии экономической безопасности МВД России. – 2008. – № 3 (163). – С. 123– 124.

СИМОНЯН Ю. Ю.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права,
кандидат юридичних наук, доцент

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ВЕБ-САЙТУ

На сьогодні в юридичній літературі відсутнє єдине розуміння щодо поняття веб-сайту. У правовій доктрині існує декілька підходів до визначення веб-сайту.

Так, М. В. Гура під «інтернет-сайтом» розуміє відокремлений, логічно завершений елемент мережі Інтернет, створений на основі технології гіперпосилань, що розташовано на сервері (host), має унікальну адресу (URL), за якою до нього може отримати доступ будь-який користувач мережі Інтернет, та у своїй основі містить Інтернет-сторінки, які мають графічний вигляд, що можуть бути переглянуті за допомогою спеціальних комп'ютерних програм (браузерів) [1, с. 6].

М. А. Хатаєва характеризує веб-сайт як «системну адресну інформацію в Інтернеті про конкретну особу і його товар (роботу, послугу), створену за допомогою електронних пристроїв і доступну невизначеному колу користувачів» [2, с. 10].

Е. С. Басманова розуміє інтернет-сайт як призначений для розміщення в мережі Інтернет результат інтелектуальної діяльності, що складається